

Na początku był Homer. Do uniwersalnych w swej wymowie dzieł epickich tego arcypoeety nawiązują po dzień dzisiejszy twórcy tekstów kultury. Wergiliusz – spadkobierca Homera i największy starożytny czarodziej słowa – włożył w usta Jowisza – króla bogów i ludzi – proroctwo dotyczące Rzymian:

Im w przestrzeni i w czasie żadnej granicy nie kładę,

bezkresne dalem panowanie.

Gdy autor *Eneidy* pisał te słowa, mapa polityczna świata rysowała się przejrzysto – imperium rzymskie obejmowało cały niemal ówczesny świat cywilizacji i kultury, świat – dodajmy – połączony siecią doskonałych dróg sprzyjających podróżom i wymianie informacji.

Upadło rzymskie imperium, a odkrycia geograficzne i wynalazki zmieniły nasze życie codzienne. Różnimy się od starożytnych ubiorem, wszak oni nie znali nawet guzików, książka nie ma już kształtu zwoju, inne jest nasze menu, dziś nie dodaje się do potraw cuchnącego sosu ze sfermentowanych ryb – przysmaku dawnych Rzymian – a w diecie śródziemnomorskiej królują nieznane w czasach antycznych pomidory. A przecież trudno wyobrazić sobie kuchnię włoską bez pizzy z sosem pomidorowym.

Wszelako cytowane wyżej słowa rzymskiego wieszczka okazały się prorocze. Zrodzona w starożytnej Italii idea państwa obecna jest dziś w nowoczesnych systemach politycznych, a prawo rzymskie należy do największych osiągnięć cywilizacyjnych. Powszechnie dziś akceptowana postawa ideowo-etyczna opiera się nie tylko na wzorach biblijnych, lecz także na wątkach myślowych zaczerpniętych z kręgu cywilizacji starożytnej. Sztuka antyczna w swej rzymskiej, dojrzałej postaci przez długie lata kształtowała upodobania estetyczne, a nowe konstrukcje – dosłownie i w przenośni – powstawały na prądawnych podwalinach. Jak zauważył Zbigniew Herbert, „nic (...) wymowniej nie świadczy o trwałości dzieł ludzkich i dialogu cywilizacji niż spotkany nagle i nieopisany w przewodnikach renesansowy dom zbudowany z rzymskich kamieni z gotycką rzeźbą nad portalem”.

Odwoływano się do tradycji antycznej na zakrętach dziejowych, choć trzeba uczciwie stwierdzić, że w zależności od wydarzeń i potrzeb chwili antyk mógł reprezentować zarówno to, co wieczne, sprawdzone i trwałe, jak i to, co wsteczne, przebrzmiałe, a nawet groźne. Kroki zbliżających się rzymskich legionów niejednokrotnie brzmiały złowrogo. Słyszeć było ich groźne tupanie we Francji pod koniec lat 50. XX w., gdy para autorów Goscinny i Uderzo tworzyli postać komiksowego (dziś także filmowego) bohatera Gała Asteriksa. Nieprzypadkowo przygody dzielnego Gała rozgrywają się w 50. roku przed narodzeniem Chrystusa, gdy cała Galia, oprócz małej osady, została podbita przez Cezara. Historia mieszkańców małej wioski galijskiej walczących z rzymskim najeźdźcą stanowi wyraźną aluzję do działań francuskiego ruchu oporu wobec faszystowskiego okupanta w czasie II wojny światowej oraz do posunięć przywódców ówczesnej Francji.

[źródło: https://www.wilanow-palac.pl/antyk_czyli_zywiol_tradycji.html (fragm.)]

1. Napisz czym odpowiednikiem z mitologii greckiej jest przywołany w początkowym fragmencie Jowisz? Które słowa pierwszego akapitu na to wskazują?

.....
.....
.....

2. Wymień jeden z tytułów dzieł, których autorstwo przypisuje się Homerowi.

.....
.....

3. Wyjaśnij budowę słowotwórczą wyrazu "arcypoeta". Wskaż inne słowa o analogicznej budowie.

.....
.....
.....
.....

4. Napisz jakim antycznym motywem, zapoczątkowanym przez słowa jednego z najwybitniejszych poetów można łączyć zacytowane w akapicie pierwszym słowa. O jakiego poetę chodzi?

*Im w przestrzeni i w czasie żadnej granicy nie kładę,
bezkresne daleń panowanie.*

.....
.....
.....

5. Wskaż na inne, niż kultura rzymska, źródło współczesnej kultury, które zostało wymienione w tekście.

.....
.....
.....

6. Zdecyduj, które stwierdzenie jest prawdziwe (P) , a które fałszywe (F).

Rzymskie prawo jest jednym z największych osiągnięć cywilizacyjnych	
---	--

społeczności europejskiej.	
Dzieje komiksowego Asteriksa to metafora sytuacji politycznej, w której znalazła się Francja w połowie XXw.	
Autorem słów <i>Im w przestrzeni i w czasie żadnej granicy nie kładę, bezkresne daleń panowanie</i> jest Homer.	

7. Oceń, jaki jest cel zamieszczenia w akapicie czwartym słów Zbigniewa Herberta.

.....

.....

.....

.....

8. Napisz streszczenie tekstu. Pamiętaj, by nie przekroczyć limitu 60 słów.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....